

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять

з дисципліни «Методологія наукових досліджень»

для студентів спеціальностей

051 – «Економіка»,

076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

денної та заочної форм навчання

2019

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

До видавництва й у світ дозволяю
Проректор з НПР

Г.І. Тохтар

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
з дисципліни «Методологія наукових досліджень»
для студентів спеціальностей
051 – «Економіка»,
076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
денної та заочної форм навчання

Всі цитати, цифровий, фактичний
матеріал і бібліографічні відомості
перевірені, написання сторінок
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
протокол __ від _____

Укладачі:

Бабайлов В.К.
Приходько Д.О.

Відповідальний за випуск:

Дмитрієв І.А.

Харків, ХНАДУ, 2019

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
з дисципліни «Методологія наукових досліджень»
для студентів спеціальностей
051 – «Економіка»,
076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
денної та заочної форм навчання

Затверджено
методичною радою
університету
протокол № ___ від _____

Харків, ХНАДУ, 2019

Укладачі: доц. Бабайлов В.К.,
доц. Приходько Д.О.

Кафедра економіки і підприємництва

ВСТУП

Практика виконання студентами практичних завдань свідчить про існування в цьому певних недоліків та труднощів.

Наявність потреби їх усунення і підвищення якості результатів практичних занять визначила необхідність в розробці відповідних допоміжних навчальних засобів у формі методичних вказівок щодо виконання практичних завдань.

Метою даних методичних вказівок є надання допомоги студентам у вирішенні більшої кількості різних проблем виконання практичних завдань.

Для досягнення цієї мети в методичних вказівках надається:

- подрібній перелік усіх практичних занять з дисципліни «Методологія наукових досліджень», щоб студент заздалегідь мав можливість ознайомитися та підготуватися до вирішення відповідних практичних завдань;

- для кожного заняття розроблені мета й завдання щодо її досягнення;

- сформульовані конкретні засоби з вирішення завдань кожної теми занять.

Практичні завдання розроблені з урахуванням Робочої програми початкової дисципліни «Методологія наукових досліджень», останніх розробок у сучасній економічній літературі й нормативних документів [1-22], особливостей підготовки студентів магістрів спеціальностей 051 – «Економіка», 076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» денної та заочної форм навчання.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практичні заняття є важлива форма денної та заочної форм навчання студентів. Вони надають можливість засвоєння, закріплення та поглиблення лекційного матеріалу. Крім того, вони розвивають здатність до самостійного вирішення практичних питань.

Практичні заняття проводяться під керівництвом викладача. При цьому студенту надаються максимальні можливості для творчого характеру розв'язання всіх можливих проблем, які виникають у процесі практичного заняття.

«Методологія наукових досліджень» – важлива дисципліна підготовки магістрів. Її основна мета – підвищити ефективність підготовки магістрів до захисту дипломної роботи. Тому дані методичні вказівки до практичних завдань акцентують увагу, перш за все, на важливіших аспектах виконання дипломної роботи.

2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Визначення характеру дипломної роботи

Мета – визначити характер дипломної роботи.

Завдання:

1. Надати характеристику основних видів досліджень (фундаментального, експериментального, прикладного, навчального).
2. Визначити характер контрольних і курсових робіт як навчальних досліджень.
3. Визначити характер дипломних робіт як прикладних досліджень.
4. Дипломна робота як вищий рівень студентського дослідження.

Засоби:

- методики 2С70 та ВЄО;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Методологія наукового дослідження»;
- методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Методологія наукового дослідження»;
- література [3, 5, 11, 12, 13, 17, 19, 21, 22].

Тема 2. Вибір теми дипломної роботи

Мета – зробити вибір теми дипломного дослідження.

Завдання:

1. Скласти перелік найбільш актуальних проблем сучасної економіки.
2. Провести їх аналіз, оцінку та порівняння.
3. Сформулювати назву теми дипломного дослідження кожним студентом особисто, виходячи з особистого досвіду й поглядів на економічне становище країни й світу взагалі.
4. Точно сформулювати проблему обраної теми дипломного дослідження.
5. Коротко довести актуальність обраної теми.

Засоби:

- методика 2С70 та ВЄО;

- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Методологія наукового дослідження»;
- методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Методологія наукового дослідження»;
- література [4, 6-10, 14, 15, 16, 18, 20].

Тема 3. Формулювання мети та завдань дипломної роботи

Мета – сформулювати мету та завдання дипломної роботи відповідно обраної теми.

Завдання:

1. Провести аналіз особистих можливостей щодо вирішення проблеми дипломної роботи.
2. Провести їх аналіз, оцінку та порівняння.
3. Сформулювати реально можливу мету щодо обраної дипломної роботи кожним студентом особисто.
4. Визначити конкретні завдання з досягнення щодо обраної мети.

Засоби:

- методика 2С70 та ВЄО;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Методологія наукового дослідження»;
- методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Методологія наукового дослідження»;
- література [3, 5, 11, 12, 13, 17, 19, 21, 22].

Тема 4. Визначення об'єкту та предмету дипломної роботи

Мета – визначити об'єкт та предмет дипломної роботи.

Завдання:

1. Визначити важливіші аспекти об'єкту та предмету.
2. Встановити їх зв'язок.
3. Визначити об'єкт дипломної роботи.
4. Визначити предмет дипломної роботи.
5. Встановити їх зв'язок з темою и проблемою дипломної роботи.

Засоби:

- методика 2С70 та ВЄО;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Методологія наукового дослідження»;
- література [1, 2, 3, 5, 9, 10, 12, 13].

Тема 5. Визначення методик дипломної роботи

Мета – визначити методики дипломної роботи.

Завдання:

1. Визначити важливіші аспекти методу і методик.
2. Встановити зв'язок метода, методики, методології.
3. Встановити зв'язок методик і об'єкта та предмета дослідження.
4. Визначити філософськи і всезагальні методики обраної дипломної роботи.
5. Надати перелік та коротку характеристику найбільш розповсюджених економічних методик.
6. Визначити порядок організації методик обраної теми дипломної роботи.

Засоби:

- методика 2С70 та ВЄО;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Методологія наукового дослідження»;
- література [4, 5, 8, 11, 12, 13, 15, 16, 17].

Тема 6. «Вступ» до дипломної роботи

Мета – формулювання основних елементів «Вступу» до дипломної роботи.

Завдання:

1. Обрати тему дипломної роботи.
2. Довести актуальність обраної проблеми дипломної роботи.
3. Сформулювати мету дипломної роботи.
4. Визначити задачі дипломної роботи.
5. Обрати методики виконання дипломної роботи.

6. Зробити першу редакцію «Вступу» до обраної теми дипломної роботи.

Засоби:

- методика 2С70 та ВЄО;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Методологія наукового дослідження»;
- література [6, 7, 9, 10, 20, 21, 22].

Тема 7. «Головна частина» дипломної роботи

Мета – встановити зміст «Головної частини» дипломної роботи.

Завдання:

1. Обґрунтувати необхідність теоретичного елемента «Головної частини» дипломної роботи.
2. Обґрунтувати необхідність практичного елемента «Головної частини» дипломної роботи.
3. Обґрунтувати необхідність рекомендаційного елемента «Головної частини» дипломної роботи.
4. Встановити характер зв'язку теоретичного, практичного і рекомендаційного елементів «Головної частини» дипломної роботи.

Засоби:

- методика 2С70 та ВЄО;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Методологія наукового дослідження»;
- література [3, 9, 10, 13, 17, 18, 20, 21, 22].

Тема 8. «Заключення» дипломної роботи

Мета – встановити основні аспекти «Заключення» дипломної роботи.

Завдання:

1. Встановити місце «Заключення» дипломної роботи.
2. Встановити роль «Заключення» дипломної роботи.
3. Встановити особливості «Заключення» дипломної роботи.
4. Зробити першу редакцію «Заключення» в обраній темі

дипломної роботи.

Засоби:

- методика 2С70 та ВЄО;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Методологія наукового дослідження»;
- література [1, 2, 9, 10, 20, 21, 22].

Тема 9. Зв'язок «Вступу», «Головної частини» та «Заключення» у дипломній роботі

Мета – встановити характер зв'язку «Вступу», «Головної частини» та «Заключення» у дипломній роботі.

Завдання:

1. Встановити зв'язок «Вступу», «Головної частини» дипломної роботи.

2. Встановити зв'язок «Головної частини» та «Заключення» дипломної роботи.

3. Встановити зв'язок «Вступу» та «Заключення» дипломної роботи.

4. Виразити у відсотках приблизний обсяг «Вступу», «Головної частини» та «Заключення» у дипломній роботі.

Засоби:

- методика 2С70 та ВЄО;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Методологія наукового дослідження»;
- література [1, 2, 3, 13, 14, 17, 18, 19].

ЗАКЛЮЧЕННЯ

Розроблені методичні вказівки та їх виконання студентами буде сприяти підвищенню якості результатів практичних занять й поглибленню засвоєння основних аспектів економічного дослідження, підвищенню ефективності виконання дипломних робіт магістрами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабайлов В. К. О предмете экономической науки. *Бизнес-Информ*. 2000. №6. С. 23-24.
2. Бабайлов В. К. Предмет и объект экономической науки, – к проблеме дефиниции. *Бизнес-Информ*. 2008. № 4.
3. Бабайлов В.К. Формирование научного понятия на основе методики «2С70». *Бизнес-Информ*. 2005. № 9-10. С. 112-115.
4. Бабайлов В. К., Пахомова Л. В. Взаимосвязь метода экономической науки и методики экономического исследования. *Бизнес-Информ*». 2008. №9. С. 82-84.
5. Бабайлов В. К. Теория метода : монография. Харьков : ХНАДУ, 2011. 232 с.
6. Бабайлов В. К. Эволюция парадигм экономики. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць харківського національного автомобільно-дорожнього університету*. Харків : ХНАДУ, 2014. №2 (7), том 1. С. 5-8.
7. Бабайлов В. К. Предпринимательство: концепция новой парадигмы. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць харківського національного автомобільно-дорожнього університету*. Харків : ХНАДУ, 2013. №1 (4). С. 9-13.
8. Бабайлов В., Васильковская О. Методология высшего образования: на пути к новой парадигме. *Новий колегіум*. 2013. № 1. С. 3-7.
9. Бабайлов В. К. Новая парадигма экономики. *Новий колегіум*. 2015. № 1. С.53-57.
10. Бабайлов В.К. Организация модели разработки парадигм экономики. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць харківського національного автомобільно-дорожнього університету*. Харків : ХНАДУ, 2015. №3 (10), том 2. С. 5-9.
11. Бабайлов В., Баленко А., Хмелевская А. Обзор литературных источников как метод эксперимента. *Бизнес-Информ*. 2006. №3. С.103-104.
12. Бабайлов В. К. Новая парадигма методологии. *Новий колегіум*. 2018. № 1. С.73-77.
13. Бабайлов В. К. Менеджмент : наука и практика : учебник.

Харків : ХНАДУ, 2015. 276 с.

14. Бабайлов В. К., Шершенюк Е.Н. Наука научности. *Новий колегіум*. 2018. № 4. С.47-51.

15. Бабайлов В. К. Модель разработки парадигм: важнейшие свойства. *Новий колегіум*. 2016. № 3. С.48-53.

16. Бабайлов В. К. Всеобщая наука. *Новий колегіум*. 2017. № 3. С.57-61.

17. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження. Львів : Світ, 2001. 416 с.

18. Бабайлов В. К. Тести з дисципліни «Методологія наукового дослідження» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальностей: 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», потік 5ЕПм, ЕППм. Харків : ХНАДУ, 2017. 8 с. URL: <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/12138-metodolohiya-naukovoho-doslidzhennya.html> (дата звернення: 18.07.2019).

19. Бабайлов В. К. Методичні вказівки до практичних завдань та самостійної роботи студентів з дисципліни «Методологія наукового дослідження» для студентів денної форми навчання підготовки магістрів спеціальностей: 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Харків : ХНАДУ, 2018. 16 с. URL: <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/12079-metodolohiya-naukovykh-doslidzhen.html> (дата звернення: 18.07.2019).

20. Бабайлов В. К. Програма та методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Методологія наукових досліджень» для студентів спеціальностей 051 – «Економіка», 076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Харків : ХНАДУ, 2018. 15 с. URL: <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/12077-metodolohiya-naukovykh-doslidzhen.html> (дата звернення: 18.07.2019).

21. Бабайлов В. К. Конспект лекцій учебной дисциплины «Методология научных исследований» для подготовки магистров специальностей: 051 «Экономика», 076 «Предпринимательство, торговля и биржевая деятельность», поток – 5ЭП, 5ЭПП. Харьков : ХНАДУ, 2017. 32 с. URL: <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/10900-metodologiya-nauchnykh->

issledovaniij.html (дата обращения: 18.07.2019).

22. Бабайлов В. К. Методологія наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ФОП Бровін О.В., 2019. 150 с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
з дисципліни «Методологія наукових досліджень»
для студентів спеціальностей
051 – «Економіка»,
076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
денної та заочної форм навчання

Укладачі: доц. Бабайлов В.К.,
доц. Приходько Д.О.

Відповідальний за випуск: Дмитрієв І.А.

Авторська редакція